

L'

estiu no ens ha provat gaire. Vivim unes hores baixes i el derrotisme s'ha anat posant de moda *progre*. Si fem cas de nosaltres mateixos no se salva res: ni les institucions autonòmiques, ni la política cultural, ni la normalització del català, ni la premsa en

el nostre idioma, ni la nostra capacitat per procurar-nos un futur raonablement desitjable. Si és que tenim enemics (i aneu a saber!) deuen estar contentíssims.

Se m'acut que el pitjor mal que patim és el fet de trobar-nos en una mena de llibertat provisional, on a més d'una colla de coses que no es poden fer, n'hi ha un munt que ni tan sols no es poden dir. És inevitable una certa sensació d'ofec.

¿Però és possible que n'ignorem les causes? No cal pas allargar massa la memòria per tenir present que ens trobem sota els efectes d'un fantàstic invent al qual s'ha donat el nom de transició. Una mena de pacte farcit de silencis imposats i de vistes grosses, de fer veure que podem alçar la veu a condició de callar paraules prohibides.

Hi ha un consentiment força generalitzat en el sentit que l'estadística es presta a brodar-hi, a extreure'n els resultats que es vulguin a base de manipular-los a gust de cadascú. Però d'altra banda és ben fiable la definició que en donen les enciclopèdies: "Operació d'anàlisi matemàtica que permet d'estudiar numèricament amb el

el davantal de pere calders

Poseu-vos el cinyell, si us plau

màxim de precisió els fenòmens col·lectius incompletament coneguts." O sigui, el seu caire científic —quan és honest—, que serveix per fer balanços que ajuden a conèixer la realitat.

És obvi que per fer segons quines estadístiques no n'hi ha prou de negociar llibertats i cedir posicions. S'hi troba a faltar una sobirania que no tenim i fins i tot les enquestes han de formular les preguntes amb una delicadesa extremada, hi ha temes que no es poden tocar ni amb pinces. Tot plegat forma part d'aquell invent que he esmentat abans. El qual, bo, dolent o meitat i meitat és el que tenim a l'abast, a falta de revolucions somiades. Em semblaria raonable treure partit del que tenim, en comptes d'ofegar-nos en una mar de llàgrimes i quedar-nos com abans, o sigui pitjor que ara. Com que algú objectarà aquesta afirmació, el convido amablement a fer comparances (per molt odioses que resultin) i, per favor, que no em digui —hi ha qui ho ha dit— que la proposta de cantar *Els Segadors* a les nostres escoles és igual que cantar-hi el *Cara al sol*. Jo no em faria pas fort en defensa de cantar himnes als col·legis, però si un respectat contraopinant m'objectés que no sap veure les diferències que dic li proposaria un canvi de conversa, perquè a barallar-se sempre s'hi és a

temps.

En altres ocasions, m'he permès d'opinar que vivim, a escala mundial, una etapa de decadència que afecta tots els aspectes de la creativitat humana. I m'he atrevit a afegir-hi que això no cal que sigui dolent per força, pot significar un cansament que obligi a seure per recobrar el bleix. Després, es torna a fer camí amb més empena, tal com s'explica en una colla de capítols de la història universal. No sempre han anat així, és clar, però quan no hi va es cau en la negació absoluta, en un nihilisme que no ha resolt mai res.

He començat referint-me al desànim autonòmic. Com que algú l'ha lligat, apocalípticament, amb una revifalla del centralisme espanyolista, trobo que les febleses van molt repartides. Ara mateix acabo de llegir que el govern estatal, preocupat pel malestar que causa la tramesa de reclutes de servei obligatori a una zona conflictiva, estudia la possibilitat que els joves mariners i les seves famílies es puguin escriure sense franquejar les cartes. Algú es deu pensar que amb la ganga d'estalviar segells la gent es tranquil·litzarà. La magnitud d'aquesta tròbala faria caure l'ànima als peus a patriotes de qualsevol pàtria. És el que deia: ells tampoc no acaben de fer el pes.

Pere Calders